

Quản lý tài chính tại Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng, tỉnh Lào Cai

Phạm Khắc Dũng

Nguyễn Thị Trang

Trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên

Trong hệ thống y tế, bệnh viện đóng vai trò nòng cốt thực hiện chức năng cung ứng dịch vụ khám chữa bệnh. Trong bối cảnh hiện nay, hệ thống bệnh viện công đang đứng trước những yêu cầu đổi mới sâu sắc, việc đẩy mạnh công cuộc đổi mới về mặt tổ chức, quản lý đối với khu vực nhà nước trong đó có các đơn vị hành chính sự nghiệp (HCSN) và các tổ chức cung ứng dịch vụ công là một nội dung quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển nền kinh tế thị trường định hướng XHCN và hội nhập quốc tế. Định hướng xã hội hóa với mục tiêu giảm bớt phụ thuộc của các cơ sở cung cấp dịch vụ y tế vào ngân sách nhà nước và chính sách đổi mới chung theo hướng tăng cường tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các đơn vị hành chính sự nghiệp (HCSN), trong đó có các cơ sở dịch vụ khám chữa bệnh đang tác động rõ rệt đến hoạt động của các bệnh viện nhà nước.

1. Mở đầu

Thời gian qua, Chính phủ đã có nhiều chính sách để cải cách nền hành chính quốc gia nhằm mục đích đổi mới và nâng cao chất lượng hoạt động khu vực cung cấp dịch vụ công. Cơ chế trao quyền tự chủ cho các đơn vị sự nghiệp là một chủ trương lớn, được đánh giá là đã làm thay đổi về chất hoạt động của các đơn vị sự nghiệp, tạo ra hiệu ứng tích cực đối với sự phát triển kinh tế - xã hội. Y tế là một trong những ngành sớm thực hiện chủ trương này. Nghị định số 85/2012/NĐ-CP trong đó quy định lộ trình từ 2013 đến 2018 tính đủ chi phí vào giá dịch vụ y tế. Sự thay đổi này đặt ra cho các đơn vị sự nghiệp y tế công lập một vấn đề cấp bách, đó là phải có sự thay đổi về chất công tác quản lý nói chung và công tác quản lý tài chính nói riêng.

Chính phủ cũng khẳng định nhà nước tiếp tục tăng đầu tư cho y tế, bảo đảm ngân sách cho y tế công cộng. Đẩy nhanh tiến độ phát triển và nâng cao chất lượng bảo hiểm y tế; củng cố và mở rộng bảo hiểm y tế bắt buộc theo hướng đa dạng hoá các loại hình bảo hiểm y tế đáp ứng nhu cầu của nhân dân; phát triển mạnh bảo hiểm y tế cộng đồng dựa chủ yếu vào sự đóng góp của người tham gia bảo hiểm, có sự trợ giúp của Nhà nước và các nguồn tài trợ khác; khuyến khích các loại hình bảo hiểm y tế tự nguyện.

Đồng thời, chính sách giao quyền tự chủ cho các đơn vị sự nghiệp công lập trong đó có bệnh viện được xem như một công cụ để nâng cao tính hiệu quả về kỹ thuật, trong việc cung cấp các dịch vụ y tế bằng cách tạo ra các động lực kinh tế mạnh mẽ hơn cho đội ngũ cán bộ, nhân viên và bằng cách củng cố thẩm quyền của các nhà quản lý trong các cơ sở y tế.

Từ khi thực hiện tự chủ, Bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng tỉnh Lào Cai đã đạt được những thành tích đáng kể, khẳng định chủ trương thực hiện quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm của Nhà nước là hoàn toàn đúng đắn, phù hợp với yêu cầu và xu thế phát triển của xã hội.

2. Giới thiệu về Bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng

Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng, tỉnh Lào Cai được thành lập ngày 01/01/2007 theo Quyết định số 3812/QĐ-UBND của Ủy ban nhân dân tỉnh Lào Cai về việc thành lập Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng trực thuộc Sở Y tế Lào Cai. Trải qua hơn mười năm xây dựng và trưởng thành, Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng, tỉnh Lào Cai đã từng bước khẳng định năng lực chuyên môn của mình trong lĩnh vực khám chữa bệnh và phục vụ công tác đào tạo nhân lực ngành y. Về đội ngũ các chuyên gia y tế Bệnh viện hiện có 01 thạc sỹ y khoa, 11 bác sỹ chuyên khoa I, 10 bác sỹ chuyên khoa định hướng, 57 bác sỹ đa khoa, 01 thạc sĩ dược, 01 dược sĩ chuyên khoa I, 27 điều dưỡng, 18 dược sỹ, 04 kỹ thuật viên, 10 nữ hộ sinh... Nhiều trang thiết bị y tế hiện đại đã được trang bị và đưa vào sử dụng ở đây: như máy chụp cắt lớp điện toán CT Scanner, máy xét nghiệm sinh hóa tự động, máy siêu âm 3D, máy tán sỏi nội soi lase.. Hàng năm, Bệnh viện đã thực hiện hàng ngàn ca phẫu thuật trong đó có những ca khó, được xếp loại kỹ thuật là loại 1 hoặc loại đặc biệt, chỉ có thể thực hiện ở các bệnh viện tuyến trung ương.

3. Thực trạng quản lý tài chính tại bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng

3.1. Tổ chức bộ máy quản lý tài chính tại Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng, tỉnh Lào Cai

Phòng Tài chính kế toán là lực lượng nòng cốt tham mưu giúp việc cho thủ trưởng đơn vị thực hiện chức năng này. Phòng Tài chính - Kế toán có cơ cấu như sau:

- 01 Trưởng phòng kiêm phụ trách kế toán: điều hành chung hoạt động của cả phòng và chịu trách nhiệm chuyên môn công tác kế toán tài chính của Bệnh viện;

- 01 Phó phòng phụ trách kế hoạch, xây dựng dự toán;

- Các cán bộ viên chức của Phòng: 01 kế toán viên tổng hợp, 01 kế toán viên thu ngân, 01 thủ quỹ và 5 kế toán viên phụ trách từng phần hành công việc như: kế toán vật tư - tài sản, kế toán kinh phí BHYT, kế toán vốn bằng tiền, kế toán công nợ, kế toán tiền lương và BHXH...

3.2. Tình hình xây dựng dự toán thu chi tài chính

Bệnh viện thực hiện lập kế hoạch thu chi tài chính hàng năm nhằm bảo đảm cân đối đủ nguồn lực thực hiện các chế độ chính sách đã được cấp có thẩm quyền ban hành và theo đúng quy định của Luật ngân sách nhà nước. Cuối năm tài chính, Bệnh viện dựa trên kết quả hoạt động trong năm để xây dựng dự toán ngân sách cho năm tiếp theo, trình cơ quan chủ quản phê duyệt. Dự toán được phê duyệt là căn cứ để đơn vị tiếp nhận nguồn kinh phí hỗ trợ từ NSNN, đồng thời là công cụ để quản lý hoạt động tài chính của Bệnh viện.

Bảng 1: Bảng tổng hợp dự toán thu chi giai đoạn 2017-2019 (triệu đồng)

	Năm 2017		Năm 2018		Năm 2019	
	Kế hoạch	Thực hiện	Kế hoạch	Thực hiện	Kế hoạch	Thực hiện
Dự toán thu	32.800	36.445	40.090	42.808	47.089	48.279
Thu từ NSNN	22.355	22.355	22.888	22.888	24.433	24.433
Thu hoạt động khác: viện phí, lệ phí, dịch vụ, thu khác...	10.445	14.090	17.202	19.920	22.656	23.846
Dự toán chi	32.800	36.445	40.090	42.808	47.089	48.279
Chi cá nhân	12.120	12.120	14.562	14.562	15.123	15.123
Chi nghiệp vụ chuyên môn	7.663	7.663	10.813	10.813	13.452	13.452
Các khoản chi đầu tư mua sắm TSCĐ, chi khác...	13.017	16.662	14.715	17.433	18.514	19.704

Nguồn: Phòng Tài chính - Kế toán của BVBT giai đoạn 2017-2019

Các căn cứ để lập dự toán là: phương hướng, nhiệm vụ cụ thể của Bệnh viện, chỉ tiêu, kế hoạch hoạt động của bệnh viện trong năm; kết quả thực hiện dự toán của năm trước thêm 10% kinh phí cho các dự báo những sự biến động của giá cả các yếu tố đầu vào; những sự thay đổi về chính sách của Nhà nước...v.v.

3.3. Công tác thực hiện dự toán thu chi tại Bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng tỉnh Lào Cai

- Công tác thực hiện dự toán và quản lý các nguồn u.

Bảng 2: Nguồn kinh phí Bệnh viện từ năm 2017-2019 (triệu đồng)

	2017	2018	2019	So sánh (%)	
				2018/2017	2019/2018
Ngân sách nhà nước cấp	22.355	22.888	24.433	102	106
Kinh phí sự nghiệp (KPTX)	4.235	4.562	5.213	107	114
Kinh phí sự nghiệp (KPKTX)	17.120	17.526	18.420	102	105
Kinh phí XD CB	1.000	800	800	80	80
Nguồn thu phí, lệ phí	12.150	17.510	21.140	144	120
Viện phí	2.534	2.602	2.147	102	82
Thu BHYT	9.616	14.908	18.993	155	127
Nguồn thu dịch vụ và khác	1.940	2.410	2.706	124	112
Thu xã hội hoá	1.185	1.550	1.710	130	110
Thu dịch vụ và khác	755	860	996	113	115
Tổng cộng	36.445	42.808	48.279	117	112

Nguồn: Báo cáo tài chính Bệnh viện 2017-2019

- Nguồn hỗ trợ từ NSNN: Theo quy định hiện nay các Bệnh viện công hàng năm được NSNN cấp một khoản kinh phí để thực hiện nhiệm vụ chăm sóc sức khỏe cho người dân. Đối với Bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng, từ năm 2017 đến nay nguồn ngân sách cấp tương đối ổn định, trung bình 65 triệu đồng/giường bệnh. Đây là nguồn thu đáp ứng một phần cho các khoản chi thường xuyên, đặc biệt chi lương cho cán bộ và chi nghiệp vụ chuyên môn. Hàng năm, mặc dù NSNN cấp cho chi thường xuyên chiếm tỷ trọng lớn song mới chỉ đáp ứng khoảng 30 -40% nhu cầu. Số còn lại Bệnh viện phải bổ sung từ nguồn kinh phí khác mà chủ yếu là thu viện phí và BHYT.

- Nguồn thu từ hoạt động sự nghiệp: nguồn thu viện phí và BHYT cũng không ngừng tăng trong những năm qua và trở thành nguồn kinh phí chủ yếu cho hoạt động thường xuyên của bệnh viện: chiếm khoảng 50-60% tổng kinh phí hoạt động của Bệnh viện.

- Nguồn thu từ các nguồn thu khác: Năm 2007, Bộ Y tế ban hành Thông tư số 15/2007/TT-BYT hướng dẫn việc sử dụng tài sản để liên doanh liên kết hoặc góp vốn liên doanh liên kết mua sắm trang thiết bị phục vụ hoạt động dịch vụ của cơ sở y tế công lập. Tại Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng mới chỉ triển khai hình thức: huy động vốn góp của CBVC đầu tư trang thiết bị. Nguyên tắc tài chính của các dự án này là: lấy thu đủ bù đắp chi phí và có lãi; kết hợp hài hòa lợi ích của các bên tham gia.

- Thực hiện dự toán và quản lý các khoản chi

Nội dung chi thường xuyên tại Bệnh viện:

Bảng 3. Tổng hợp chi thường xuyên năm 2017-2019 (triệu đồng)

	Năm 2017		Năm 2018		Năm 2019	
	ST	%	ST	%	ST	%
Chi cá nhân	12.120	33,3	14.562	34	15.123	31,3
Chi quản lý hành chính	1.254	3,4	2.548	5,9	2.995	6,2
Chi nghiệp vụ chuyên môn	7.663	21	10.813	25,3	13.452	27,9
Chi đầu tư phát triển	1.500	4,1	2000	4,7	2000	4,1
Chi sửa chữa mua sắm TSCĐ phục vụ chuyên môn	11.353	31,2	10.975	25,6	11.876	24,6
Các khoản chi khác	2.555	7	1.910	4,5	2.833	5,9
Tổng cộng	36.445	100	42.808	100	48.279	100

Nguồn: Báo cáo quyết toán tài chính của BVBT 2017-2019

Các khoản chi thường xuyên phải có dự toán theo định mức của Quy chế chi tiêu nội bộ và phải được Giám đốc phê duyệt. Các khoản chi Nhà nước đã quy định (tiền lương cơ bản, công tác phí, hội nghị...) Bệnh viện đều thực hiện theo quy định của Nhà nước. Các

khoản chi phải đảm bảo có đủ chứng từ hoá đơn hợp lý, hợp lệ theo đúng quy định của chế độ kế toán tài chính.

3.4. Những tồn tại, hạn chế trong quản lý tài chính tại Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng tỉnh Lào Cai

Thứ nhất, nguồn kinh phí thường xuyên do NSNN cấp hàng năm có tỷ trọng giảm dần, chỉ đáp ứng 30-40% nhu cầu của Bệnh viện trong khi Bệnh viện luôn đối mặt với tình trạng quá tải bệnh nhân.

Thứ hai, hoạt động thường xuyên của Bệnh viện hiện nay phụ thuộc chủ yếu vào nguồn thu viện phí và BHYT. Giá viện phí cũng được điều chỉnh tăng nhưng chưa hợp lý, nhiều kỹ thuật khi thực hiện được BHXH thanh toán nhưng không đủ chi phí mà phải bù từ kinh phí Bệnh viện

Thứ ba, quy chế chi tiêu nội bộ chưa bao quát được các khoản chi do vậy gây khó khăn trong công tác điều hành quản lý chi nhất là việc chi mua vật tư tiêu hao phục vụ công tác chuyên môn.

Thứ tư, trong quá trình tự chủ còn nhiều tồn tại, đặc biệt trong khâu mua sắm nguyên vật liệu và tài sản. Thủ tục còn rườm rà, chưa lập kế hoạch sát với thực tế phát sinh.

4. Một số giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý tài chính tại Bệnh viện Đa khoa huyện Bảo Thắng tỉnh Lào Cai

- Giải pháp về lập dự toán thu chi tài chính : Lập kế hoạch thu chi tài chính tại Bệnh viện phải bám sát vào phương hướng, nhiệm vụ chi tiết, cụ thể tại các phòng ban, Khoa, Trung tâm của đơn vị, phải dựa vào kinh nghiệm về thực hiện dự toán thu chi của các năm trước.

- Giải pháp về công tác thực hiện dự toán:

+ Quản lý nguồn thu của Bệnh viện: Nguồn thu của Bệnh viện hiện nay đã đúng nhưng chưa đủ, vẫn còn những cán bộ tự thu bỏ túi, thất thoát cho đơn vị. Vì vậy cần phải có kế hoạch giám sát chặt chẽ, phát hiện và kỷ luật những cán bộ có hành vi sai phạm.

+ Quản lý các khoản chi và hoàn thiện việc xây dựng quy chế chi tiêu nội bộ: Quy chế chi tiêu nội bộ là quy chế về quản lý nguồn thu, quy chế về quản lý chi và làm căn cứ để đơn vị thực hiện, kiểm tra kiểm soát tình hình tài chính trong năm. Xây dựng quy chế hợp lý ngay từ đầu năm thì công tác tài chính của đơn vị có hiệu quả cao cho cả năm hoạt động.

- Giải pháp về quyết toán tài chính: Công tác quyết toán tốt, hiệu quả cần: (1) Tổ chức bộ máy kế toán theo quy định; (2) Mở sổ sách theo dõi đầy đủ và đúng quy định. Ghi chép cập nhật, phản ánh kịp thời và chính xác; (3) Thường xuyên tổ chức đối chiếu, kiểm tra chéo; (4) Cuối kỳ báo cáo theo biểu mẫu thống

nhất và xử lý kịp thời những trường hợp trái với chế độ để tránh tình trạng sai sót.

- Giải pháp về thanh tra, kiểm tra tài chính: Bệnh viện cần thành lập Ban thanh tra kiểm tra nội bộ, cần có thái độ nghiêm túc và kiên quyết xử lý những sai sót mang tính hệ thống trong công tác quản lý tài chính. Thanh kiểm tra rà soát lại toàn bộ quy định nội bộ đã ban hành, nghiên cứu bổ sung cụ thể trách nhiệm từng cá nhân tập thể có liên quan và các chế tài trong quy định nội bộ đó./.

Tài liệu tham khảo

Bệnh viện đa khoa huyện Bảo Thắng (2017), Báo cáo tài chính 2017-2019, kế hoạch hoạt động năm 2017, 2018, 2019.

Bộ Y tế (2007), Thông tư số 15/2007/TT-BYT ngày 12/12/2007

Bộ Tài chính (2006), Thông tư số 71/2006/TT-BTC ngày 9/8/2006

Chính phủ (2002), Nghị định 10/2002/NĐ-CP ngày 16/01/2002

Chính phủ (2012), Nghị định số 85/2012/NĐ-CP ngày 15/10/2012

Chính phủ (2015), Nghị định 16/2015/NĐ-CP ngày 14/12/2015